

ADAM T. URBANŃSKI

Narodowy program zachowania i rozwoju funduszu leśnego Rumunii na lata 1976—2010

Национальная программа сохранения и развития лесного фонда в Румынии
на период 1976—2010 гг.

National programme of maintenance and development of the forest fund
in Romania for 1976—2010

15 kwietnia 1975 r. Wielkie Zgromadzenie Narodowe Socjalistycznej Republiki Rumunii uchwaliło ustawę o „Narodowym programie zachowania i rozwoju funduszu leśnego na okres 1975—2010 r.”. Przyjęcie programu w formie ustawy świadczy o wielkim znaczeniu jakie naród rumuński przywiązuje do poprawy obecnego stanu gospodarki leśnej.

W części wstępnej nakreśla się krótko historyczny zarys rozwoju gospodarki leśnej; jej obecny stan, jak też błędy i osiągnięcia w zagospodarowaniu lasów od momentu ich upaństwowienia do 1975 r., przy czym wytyczne programu dla poprawy stanu zagospodarowania funduszu leśnego ujęte są w następujących 11 rozdziałach:

I. Zabezpieczenie prawidłowego rozmiaru cięć i odnowienia lasów, II. Zachowanie, rozwój i wzrost funduszu leśnego, III. Rozwój gospodarki łowieckiej i rybackiej, IV. Wykorzystanie leśnych użytków ubocznych, V. Racjonalizacja wykorzystania surowca drzewnego, VI. Rozwój bazy materiałowej, VII. Prace badawcze i urządzenie lasu, VIII. Przygotowanie kadr, IX. Usprawnienie kierowniczej działalności w zagospodarowaniu lasów i państwowej kontroli, X. Udział ludności w ochronie i pielęgnowaniu lasów, XI. Efektywność programu.

Na początkach ubiegłego wieku lasy zajmowały w Rumunii około 8,5—9,0 mln ha, tj. około 35—40% powierzchni kraju. W wyniku nieracjonalnej gospodarki, dużych wylesień i braku troski o odnowienia — powierzchnia leśna obniżyła się na koniec 1975 r. do 6,3 mln ha, tj. do około 26,5%, a udział gatunków iglastych zmalał do 28% w skali kraju. Okres najintensywniejszej eksploatacji lasów przypadł na lata międzywojenne (przekraczał on wtedy o 60% przyrost drzewostanów dostępnych) i utrzymywał się na względnie wysokim poziomie do 1964 r. W okresie powojennym rozmiar cięć rębnych w poszczególnych latach był o 19—47% wyższy w stosunku do całości planu cięć, a w drzewostanach iglastych o 37—104%. W okresach ubiegłych nie przywiązywano należytej wagi do cięć pielęgnacyjnych.

Po upaństwowieniu lasów osiągnięto pewne sukcesy w zagospodarowaniu funduszu leśnego, jak np.: zalesienie ponad 2 mln ha, w tym 105 tys. ha terenów zdegradowanych, opracowanie planów urządzeń dla całości drzewostanów, zmniejszenie w okresie 1971—1975 rozmiaru użytkowania o 1,5 mln m³ w stosunku do planu, postęp w uregulowaniu spraw nasiennictwa i inne.

Rozdz. I. Dla poprawy w przyszłości struktury klas wieku przewiduje się zmniejszenie rozmiaru użytkowania na 10-lecie 1976—1985 do 20 mln m³ masy na pniu, tj. poniżej etatu rębego, który wynosi 21 mln m³. Wynika to z następującego zestawienia:

Masa drewna brutto na pniu	Roczny etat mln m ³	Roczny rozmiar użytkowania mln m ³
Ogółem	21,0	20,0
W tym: cięcia rębne	16,4	16,0
cięcia przedrębne	4,6	4,0

W użytkach przygodnych przewiduje się pozyskiwać rocznie około 1,2—1,6 mln m³. Przy szczegółowym planowaniu użytkowania należy uwzględnić rozliczne ochronne zadania lasów. Do 1977 r. Ministerstwo Gospodarki Leśnej i Materiałów Budowlanych (MGLiMB) opracuje akt normatywny w sprawie zaliczania lasów do właściwych grup ochronności. Szczególną uwagę należy zwrócić na prawidłowe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych, w odstępach co 3—8 lat, na skoncentrowanych powierzchniach, i na właściwe wykorzystanie drewna cienkiego. Roczny rozmiar cięć pielęgnacyjnych wzrośnie z 1,3 mln ha w 1975 r. do około 2,0 mln ha w 2010 r. Przyjęto następujące wieki rębności: 15—40 lat dla drzewostanów odroślowych, 15—25 lat dla plantacji topól euroamerykańskich, 30—40 lat dla plantacji drzew iglastych dla przemysłu celulozowego, 40—140 lat dla pozostałych drzewostanów.

Należy rozszerzyć stosowanie rębni częściowych i przedrębnych dla maksymalnego zapewnienia odnowień naturalnych, przy równoczesnym ograniczeniu stosowania rębni zupełnych do koniecznych przypadków. Nakłada się obowiązek rozbudowy sieci dróg leśnych, ochrony naturalnych odnowień w toku prac eksploatacyjnych, obniżenia ilości odpadów do 2,5% w 2010 r. Zakłada się osiągnięcie w 1980 r. następujących wskaźników mechanizacji prac: ścinka z przerzynką — 98%, zrywka — 89%, korowanie — 90%.

Rozdz. II. Ustalono zespół czynności zmierzających do zwiększenia powierzchni i produktywności funduszu leśnego. Wyłączanie powierzchni leśnych na cele nieleśne może mieć miejsce tylko w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach przewidzianych ustawą. Wszystkie tereny zdegradowane, nieprzydatne dla rolnictwa obowiązkowo podlegają zalesieniu. Mieszane międzyresortowe komisje przeprowadzą typowanie powierzchni do zalesienia. Zobowiązano MGLiMB do przebudowy struktury funduszu leśnego, zgodnie z perspektywicznymi założeniami do 2010 r. (w obecnych granicach) jak dalej:

Powierzchnia funduszu leśnego	mln ha	Skład gatunkowy drzewostanów w %					
		liściaste			liściaste		
		iglaste	ogółem	w tym dęby	iglaste	ogółem	w tym dęby
Ogółem	6,3	28,0	72,0	19,6	40,0	60,0	20,1
W tym:							
a) tereny nizinne	0,6	0,3	99,7	45,5	3,0	97,0	46,6
b) tereny podgórskie	1,9	6,0	94,0	50,6	12,0	88,0	51,8
c) tereny górskie	3,8	43,0	57,0	—	60,0	40,0	—

W celu realizacji założeń należy między innymi rozszerzyć w uprawach udział świerka, jodły, sosny, daglezi i innych iglastych, podwyższyć wiek rębności dla dębów. Rozmiar zalesień w 5-leciu 1976—1980 wyniesie 325 tys. ha, a w latach następnych po 220 tys. ha. Do przebudowy przeznaczają się 700 tys. ha drzewostanów niskoprodukcyjnych. Powierzchnię szybko rosnących i wysokowydajnych drzewostanów iglastych należy zwiększyć z obecnych 1737 tys. ha do 2520 tys. ha w 2010 r. Do 2000 r. założą się 400 tys. ha plantacji dla produkcji surowca celulozowego. Około 50 tys. ha specjalnych upraw sosnowych przeznaczają się do podwyższonej produkcji żywicy, zgodnie z programem w tym celu opracowanym. Powierzchnia drzewostanów nawadnianych wzrośnie do 15 tys. ha, a nawożonych mineralnie — do 390 tys. ha. Całość nasion do produkcji materiału sadzeniowego powinna pochodzić z wysokowartościowych drzewostanów i plantacji nasiennych, powierzchnia których wzrośnie do 560 ha w 1980 r.

W okresie 1976—2010 zakłada się następujący wzrost wskaźników mechanizacji prac w zagospodarowaniu lasu: zbiór i przysposobienie nasion z 45% do 80%, prace szkółkarskie z 60 do 90%, zalesienia z 15 do 50%, cięcia pielęgnacyjne z 20 do 75%, ochrony lasu z 65 do 100%.

Rozdz. III. Wiele troski program poświęca gospodarce łowieckiej, szczególnie hodowli selekcyjnej oraz zarybianiu rzek i jezior górskich, m. in. przez zakładanie wylęgarni pstrągów oraz ich przemysłowej hodowli.

Rozdz. IV. W zakresie leśnych użytków ubocznych program zakłada znacznie wyższy niż dotychczas ich zbiór i przemysłowy przerób. Przewiduje się rozwinięcie intensywnej hodowli jedwabników na bazie liści morwy i dębu.

Rozdz. V. Program zakłada znaczne oszczędności w stosowaniu drewna na cele opałowe, wzrost wskaźników przemysłowego przerobu drewna cienkiego i odpadów, jak też zastępowanie drewna prefabrykatami.

Rozdz. VI. Fundusze inwestycyjne na realizację prac związanych z rozwojem funduszu leśnego na lata 1976—1980 rozdziela się jak następuje:

64% — na odnowienia i zalesienia, w tym także zalesienia terenów nieproduktywnych będących jeszcze w gestii rolnictwa, 17% na regulację cieków wodnych i zagospodarowanie basenów hydrograficznych, 7% na prace urządzeniowe, gospodarkę łowiecką, rybacką i zagospodarowanie użytków ubocznych, 9% na wyposażenie w mechanizmy, 3% na budownictwo, naukę i badania.

Rozdz. VII. Dużą rolę wyznaczono w programie pracom badawczym i urządzaniu lasu, które powinny koncentrować wysiłki na rozwiązywaniu zagadnień w ramach krain gospodarczoleśnych, takich jak np.: prace selekcyjne wysokowydajnych klonów świerka i sosny oraz innych gatunków iglastych i liściastych, rozwój bazy nasiennej tak, by w 1995 r. całość nasion potrzebnych pochodziła z genetycznie najwartościowszych drzewostanów i plantacji, wytypowanie stref przydatnych do hodowli egzotycznych i rodzimych gatunków iglastych w celu zwiększenia ich udziału w funduszu leśnym o ok. 800 tys. ha, wypracowanie metod przebudowy ok. 700 tys. ha drzewostanów niskoprodukcyjnych. Dla kompleksowego rozwiązywania prac badawczo-wdrożeniowych zorganizuje się 6 filii Instytutu Badawczego Leśnictwa w 6 krainach przyrodniczoleśnych: Mołdawia, Nizina Dunaju-Dobrudża, Karpaty i podgórze południowe, Banat-Marusza dolna, Siedmiogród pn.-zach. i Siedmiogród pd.-wsch. Całość prac będzie koordynować IBL z siedzibą w Stefanesti, czyli na terenie Krainy Nizina Dunaju-Dobrudża.

Rozdz. VIII. Dużą wagę program przywiązuje do wyszkolenia niezbędnych kadr leśnych i pracowników z wyższym wykształceniem. Pierwszeństwo w przyjmowaniu na wyższe studia mają absolwenci techników leśnych przed absolwentami innego typu liceów. Duży nacisk kładzie się na doszkalanie w miejscu pracy przy udziale kadr badawczych na zajęciach prowadzonych na wybranych i przygotowanych w tym celu powierzchniach.

Rozdz. IX. Realizacja założeń programu wymaga dużego wysiłku pracowników wszystkich szczebli, dyscypliny oraz sprawnej organizacji całości kształtu prac. Zostaje powołany Komitet funduszu leśnego, złożony ze specjalistów z różnych instytucji, którego zadaniem będzie podejmowanie decyzji w zakresie realizacji wytycznych, kontrola i opracowanie sprawozdań. Personel leśny lasów podległych innym resortom i instytucjom w zakresie realizacji założeń programu podporządkowany jest nadleśniczom lasów państwowych. Należy realizować szeroko zakrojony program budownictwa mieszkaniowego, w tym także osiedli robotniczych, dróg i zaplecza technicznego, jak też wyposażać jednostki administracyjne w niezbędne środki łączności i lokomocji.

Rozdz. X. Corocznie w marcu lub kwietniu będzie organizowany „Miesiąc Lasu”. W pracach z tym związanych winno brać udział całe społeczeństwo, a szczególnie młodzież. Należy prowadzić stałą akcję wychowania społeczeństwa, a szczególnie młodzieży, w poszanowaniu dla lasu oraz roli lasu dla całokształtu gospodarki narodowej.

Rozdz. XI. Realizacja programu przyczyni się do wzrostu roli lasów

w ochronie otaczającego środowiska, ochronie zasobów wodnych, poprawy czynników klimatycznych oraz w zakresie wypoczynku i rekreacji ludności. Uzyska się poprawę struktury funduszu leśnego, jego wzrost oraz zwiększenie zdolności produkcyjnych i poprawę stanu sanitarnego. W 2010 r. wzrośnie możliwość pozyskiwania masy drzewnej do wysokości ok. 32 do 35 mln m³, tj. o ok. 50—60% więcej niż w latach 1976—1980.

LITERATURA

Do opracowania wykorzystano artykuły: V. Palitinet, C. D. Chirita, S. Dumitrescu, I. Z. Lupa i T. G. Seghedin, opublikowane w „Revista Padurilor—Industria, Celuloza si Hirte”, nr 2 z 1976 r.

RECENZJE

Tadeusz Perkitny —

OKRĄŻMY ŚWIAT JESZCZE RAZ

— Iskry, 1979

Książka, którą pragnę przedstawić Czytelnikom „Sylwana” zasługuje na szczególną uwagę, bowiem napisał ją badacz i uczony w zakresie leśnictwa i drzewnictwa, prof. dr hab. Tadeusz Perkitny. Jest ona tym ważniejsza, że drugim bohaterem jest również leśnik, prof. dr inż. Leon Mroczkiewicz.

Historia, którą nam przedstawia w swym dziele autor, dotyczy dwóch absolwentów leśnictwa, którzy świeżo po otrzymaniu dyplomów Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego, nie mając pieniędzy na podróż, postanawiają zdobyć świat pracując w trakcie podróży w różnych zawodach. Byli więc drwalami w lasach skandynawskich, zajmowali się fotografią w Brazylii, pracowali jako mierniczowie, jednym słowem, w zależności od sytuacji i możliwości nie stronili od żadnej pracy.

Prof. Perkitnego jako człowieka cechuje duże poczucie humoru oraz pogoda ducha. Wiedzą to najlepiej wychowankowie, którzy tłumnie uczęszczali na jego wykłady i zajęcia. Jako autor okazał się równie wspaniały. Barwność opisów i pełnia doznań, jaką przeżywa czytelnik, warta jest po-

święcenia tych kilkunastu godzin na przeczytanie dwóch tomów tej książki.

Opis podróży rozpoczyna od wspomnień z lat dziecięcych i zdzierzgnięcia przyjaźni z późniejszym profesorem, a wówczas młodym chłopcem Leonem Mroczkiewiczem.

Książka ta może być nie tylko wzorem dla piszących pamiętniki, lecz również przeglądem stosunków społecznych, politycznych, towarzyskich w poszczególnych krajach świata. Jest ona również napisanym w sposób przeuroczy podręcznikiem trwałej przyjaźni (która przetrwała po śmierci drugiego towarzysza podróży), wyrabiania charakteru woli, wytrwałości w pokonywaniu trudów codziennego życia oraz systematycznego i wytrwałego dążenia do obranego celu, aż do pełnego osiągnięcia wytyczonych sobie zamierzeń.

Można by tutaj powiedzieć, że obaj wędrowcy zgodnie z mickiewiczowską dewizą mierzyli siły na zamiary.

Wydaje mi się, że szczególnie w chwili i w dobie obecnej książka ta ma ogromne wychowawcze znaczenie dla naszej młodzieży, która współcześnie otaczana jest opieką na studiach przez państwo poprzez przydział stypendiów, stołówek, mieszkań w domach akademickich, a po studiach przydziałem pracy i dalszą troskliwą opieką zarówno przez państwo, przełożonych jak i starszych współkolegów.